

Πρόλογος

Aνάμεσα στα δάχτυλά σου κρατάς μια πέτρα και τη ρίχνεις στο νερό που κυλάει. Ίσως την επίδραση να μην είναι εύκολο να τη δεις. Θα υπάρξει ένα ελαφρό ανασάλεμα εκεί όπου η πέτρα τρυπάει την επιφάνεια κι έπειτα ένας παφλασμός, πνιγμένος από την ορμή του ποταμού ολόγυρα. Αυτό είν' όλο.

Ρίξε την πέτρα μέσα σε μια λίμνη. Η επίδραση θα είναι όχι μόνο ορατή αλλά θα έχει και πολύ μεγαλύτερη διάρκεια. Η πέτρα θα ταράξει τα ήρεμα νερά. Θα σχηματιστεί ένας κύκλος εκεί όπου η πέτρα χτύπησε το νερό και ακαριαία ο κύκλος αυτός θα πολλαπλασιαστεί σε κύκλους πολλούς, ολόένα και πιο πολλούς. Και πολύ σύντομα οι κυματισμοί που προκλήθηκαν από έναν παφλασμό θα εξαπλωθούν, ώσπου θα γίνουν αισθητοί παντού, στον ασάλευτο καθρέφτη του νερού. Μόνο όταν οι κύκλοι φτάσουν στην όχθη, τότε θα σταματήσουν και θα σβήσουν.

Αν μια πέτρα πέσει σ' ένα ποτάμι, το ποτάμι θα την αντιμετωπίσει σαν μια ακόμα αναταραχή στην ήδη ταραχώδη πορεία του. Τίποτα το ασυνήθιστο. Τίποτα το ανεξέλεγκτο.

Όμως, αν μια πέτρα πέσει σε μια λίμνη, η λίμνη δε θα είναι ποτέ πια η ίδια.

Για σαράντα χρόνια η ζωή της Έλλα Ρουμπινισταίν ήταν σαν τα ήρεμα νερά – μια προβλέψιμη ακολουθία από συνηθειες, ανάγκες και προτιμήσεις. Παρότι ήταν μονότονη και συνηθισμένη από πολλές απόψεις, δεν την είχε βρει κουραστική. Στη διάρκεια των τελευταίων είκοσι χρόνων, κάθε ευχή που έκανε, κάθε καινούρια φίλια που επέλεγε και κάθε απόφαση που έπαιρνε περνούσε μέσα από το φίλτρο του γάμου της. Ο άντρας της, ο Ντέιβιντ, ήταν ένας πετυχημένος οδοντίατρος που εργαζό-

ταν σκληρά κι έβγαζε ένα σωρό χρήματα. Εκείνη ήξερε από την πρώτη στιγμή ότι δεν είχαν βαθύ δεσμό μεταξύ τους, ωστόσο πίστευε πως η συναισθηματική δέσμευση δεν ήταν αναγκαστικά προτεραιότητα στη λίστα ενός παντρεμένου ζευγαριού, ειδικά για έναν άντρα και μια γυναίκα που ήταν παντρεμένοι τόσο καιρό. Υπήρχαν πιο σημαντικά πράγματα σ' ένα γάμο από το πάθος και τον έρωτα, όπως η κατανόηση, η στοργή, η συμπόνια, κι εκείνη η εξαιρετικά θεάρεστη πράξη που μπορεί να κάνει ένας άνθρωπος, η συγχώρεση. Ο έρωτας ερχόταν δεύτερος ως προς στιδήποτε απ' αυτά. Εκτός, δηλαδή, κι αν κάποιος ζούσε στα μυθιστορήματα ή σε αισθηματικές ταινίες, όπου οι πρωταγωνιστές πάντα ξεπερνούσαν τα ανθρώπινα και ο έρωτάς τους στο τέλος γινόταν τουλάχιστον θρύλος.

Τα παιδιά της Έλλα ήταν πρώτα στη λίστα προτεραιοτήτων της. Είχαν μια όμορφη κόρη στο κολέγιο, τη Ζανέτ, και τα δίδυμα στην εφηβεία, την Όρλι και τον Έιβι. Είχαν επίσης ένα δωδεκάχρονο γκόλντεν ριτρίβερ, τον Σπίριτ, που ήταν ο κολλητός της Έλλα στους πρωινούς περιπάτους της και ο πιο πρόσχαρος σύντροφός της απ' όταν ήταν κουτάβι. Τώρα ήταν γέρος, υπέρβαρος, θεόκουφος και σχεδόν τυφλός· η ώρα του Σπίριτ κοινοζύγωνε, όμως η Έλλα προτιμούσε να πιστεύει πως θα ζούσε για πάντα. Αλλά βέβαια, έτσι ήταν εκείνη. Γενικά ποτέ δεν αντιμετώπιζε κατάματα το θάνατο, είτε επρόκειτο για συνήθεια, φάση, ή και γάμο, ακόμα κι όταν το τέλος βρισκόταν ακριβώς μπροστά της, ξεκάθαρο κι αναπόφευκτο.

Οι Ρουμπινστάιν ζούσαν στο Νορθάμπτον της Μασαχουσέτης, σ' ένα μεγάλο βικτοριανό σπίτι που, παρότι ήταν ακόμα υπέροχο, χρειαζόταν κάμποση ανακαίνιση, με πέντε κρεβατοκάμαρες, τρία μπάνια, γυαλιστερά ξύλινα πατώματα, γκαράζ για τρία αυτοκίνητα, μεγάλες τζαμόπορτες και, το καλύτερο απ' όλα, υπαίθριο τζακούζι. Είχαν ασφάλεια ζωής, ασφάλεια αυτοκινήτου, συνταξιοδοτικά προγράμματα, αποταμιευτικά προγράμματα για το κολέγιο των παιδιών, κοινούς τραπεζικούς λογαριασμούς και, εκτός από το σπίτι όπου ζούσαν, δύο πολυτελή διαμερίσματα: το ένα στη Βοστώνη, το άλλο στο Ροντ Άιλαντ. Και εκείνη και ο Ντέιβιντ είχαν δουλέψει σκληρά για όλα αυτά. Ένα μεγάλο, πολύβουο σπίτι με παιδιά, κομψή

επίπλωση και διάχυτη μυρωδιά από σπιτικές πίτες μπορεί σε κάποιους ανθρώπους να ακούγεται κλισέ, όμως για εκείνους ήταν η εικόνα μιας ιδανικής ζωής. Είχαν χίσει το γάμο τους γύρω από αυτό το κοινό αναμεταξύ τους όραμα και είχαν πραγματοποιήσει τα περισσότερα, αν όχι όλα τα όνειρά τους.

Την τελευταία γιορτή του Αγίου Βαλεντίνου, ο άντρας της της χάρισε ένα παντατίφ μ' ένα διαμάντι σε σχήμα καρδιάς και μια κάρτα που έγραφε:

Στην αγαπημένη μου Έλλα,

Μια γυναίκα με ήρεμους τρόπους, γενναιόδωρη καρδιά και υπομονή αγίου. Σ' ευχαριστώ που με δέχεσαι όπως είμαι. Σ' ευχαριστώ που είσαι γυναίκα μου.

Δικός σου,
Ντέιβιντ

Η Έλλα δεν το είχε ποτέ εκμυστηρευτεί αυτό στον Ντέιβιντ, διαβάζοντας όμως την κάρτα του είχε νιώσει σαν να διάβαζε αγγελτήριο θανάτου. Αυτό θα γράψουν για μένα όταν πεθάνω, είχε σκεφτεί. Κι αν ήταν ειλικρινείς, μπορεί να πρόσθεταν και αυτό:

Χρίζοντας όλη της τη ζωή γύρω από το σύζυγο και τα παιδιά της, η Έλλα δεν είχε αποκτήσει καμία τεχνική επιβίωσης που θα τη βοηθούσε να τα βγάλει πέρα στις δυσκολίες της ζωής από μόνη της. Δεν ήταν ο τύπος που θα έπαιρνε ποτέ ρίσκο για σιδηρήποτε. Ακόμα και το ν' αλλάξει τη μάρκα του πρωινού καφέ της απαιτούσε τεράστια προσπάθεια.

Όλα αυτά είναι ο λόγος που κανείς, συμπεριλαμβανομένης και της Έλλα, δεν μπορούσε να εξηγήσει τι συνέβαινε, όταν, το φθινόπωρο του 2008, μετά από είκοσι χρόνια γάμου, υπέβαλε αίτηση διαζυγίου.

Όμως υπήρχε ένας λόγος: η αγάπη.

Δε ζούσαν στην ίδια πόλη. Ούτε καν στην ίδια ήπειρο. Οι δυο τους δεν ήταν απλώς μίλια μακριά, αλλά ήταν και τόσο διαφορετικοί όσο η μέρα με τη νύχτα. Ο τρόπος της ζωής τους ήταν τόσο ανόμοιος, που φαινόταν αδύνατο ν' αντέξει ο ένας την παρουσία του άλλου, πόσο μάλλον να αγαπηθούν. Και όμως συνέβη. Και συνέβη γρήγορα, τόσο γρήγορα που η Έλλα δε βρήκε το χρόνο να το συνειδητοποιήσει και να πάρει τις προφυλάξεις της, αν μπορεί κανείς να προφυλαχτεί απ' την αγάπη.

Η αγάπη ήρθε τόσο ξαφνικά και τόσο απότομα για την Έλλα, λες και μια πέτρα είχε εκσφενδονιστεί απ' το πουθενά μες στην ήσυχη λίμνη της ζωής της.

Έλλα

ΝΟΡΘΑΜΠΤΟΝ, 17 ΜΑΗ 2008

Τα πουλιά κελαηδούσαν έξω από το παράθυρο της κουζίνας της εκείνη τη θαλπερή μέρα της άνοιξης. Αργότερα, η Έλλα έπαιξε τη σκηνή στο μυαλό της τόσο πολλές φορές, που, αντί για ένα κομμάτι από το παρελθόν, την ένωθε πια σαν μια διαρκή στιγμή που ακόμα επαναλαμβάνόταν κάπου εκεί έξω στο σύμπαν.

Κάθονταν εκεί, γύρω από το τραπέζι, χασομερώντας στο μεσημεριανό γεύμα της οικογένειας, κάποιο απόγευμα Σαββάτου. Ο άντρας της γέμιζε το πιάτο του με τηγανητά μπουτάκια κοτόπουλου, το αγαπημένο του φαγητό. Ο Έιβι έπαιζε ντραμς με το μαχαίρι και με το πιρούνι του, ενώ η δίδυμη, η Όρλι, προσπαθούσε να λογαριάσει πόσες μπουκιές κι από ποιο φαγητό μπορούσε να φάει, έτσι ώστε να μη χαλάσει τη δίαιτα των 650 θερμίδων την ημέρα. Η Ζανέτ, που ήταν πρωτοετής στο κολέγιο Μάουντ Χολιόκι εκεί κοντά, έδειχνε χαμένη στις σκέψεις της, καθώς άπλωνε κρέμα τυριού πάνω σε μια ακόμα φέτα ψωμί. Στο τραπέζι καθόταν επίσης η θεία Έστερ, η οποία είχε περάσει από εκεί για ν' αφήσει ένα από τα φημισμένα μαρμπρέ κέικ της και τελικά έμεινε και για φαγητό. Η Έλλα είχε πολλή δουλειά να κάνει μετά, όμως δεν ήταν ακόμα έτοιμη να εγκαταλείψει το τραπέζι. Τελευταία δεν είχαν τόσο πολλά κοινά γεύματα με την οικογένεια και αυτό το είδε σαν μια χρυσή ευκαιρία για όλους να επανασυνδεθούν.

«Έστερ, σου είπα τα καλά νέα η Έλλα;» ρώτησε ξαφνικά ο Ντέιβιντ. «Βρήκε μια σπουδαία δουλειά».

Παρότι η Έλλα είχε πτυχίο Αγγλικής Φιλολογίας και αγαπούσε το μυθιστόρημα, δεν είχε κάνει και πολλά σ' αυτό τον τομέα μετά το κολέγιο, εκτός

από το να επιμελείται μικρά άρθρα σε γυναικεία περιοδικά, να συμμετέχει σε λίγες λέσχες ανάγνωσης και περιστασιακά να γράφει βιβλιοκριτικές σε τοπικές εφημερίδες. Αυτό ήταν όλο. Μια εποχή φιλοδοξούσε να γίνει επιφανής βιβλιοκριτικός, μα στη συνέχεια συμβιβάστηκε απλώς με το γεγονός ότι η ζωή την είχε οδηγήσει αλλού, μεταμορφώνοντάς τη σε μια φιλόπονη νοικοκυρά με τρία παιδιά και ατέλειωτες οικιακές υποχρεώσεις.

Όχι πως παραπονιόταν. Ως μητέρα, σύζυγος, συνόδός του σκύλου στη βόλτα του και νοικοκυρά, είχε αρκετή απασχόληση. Δεν ήταν ανάγκη, εκτός απ' όλα αυτά, να μπει και στη βιοπάλη. Παρότι καμιά από τις φεμινίστριες φιλενάδες της από το Κολέγιο Σμιθ δεν ενέκρινε την επιλογή της, εκείνη ήταν ικανοποιημένη με το να είναι μια «κατ' οίκον» μαμά και ευγνώμων που εκείνη και ο άντρας της μπορούσαν να το αντέξουν αυτό οικονομικά. Εξάλλου, ποτέ δεν είχε αποποιηθεί το πάθος της για τα βιβλία και εξακολουθούσε να θεωρεί τον εαυτό της βιβλιοφάγο.

Πριν λίγα χρόνια, τα πράγματα άρχισαν ν' αλλάζουν. Τα παιδιά μεγάλωναν και έκαναν σαφές ότι δεν τη χρειαζόνταν τόσο πολύ όσο άλλοτε. Συνειδητοποιώντας πως είχε πάρα πολύ ελεύθερο χρόνο και κανέναν για να τον μοιραστεί μαζί του, η Έλλα συλλογιζόταν πώς θα ήταν αν έβρισκε μια δουλειά. Ο Ντέιβιντ την είχε ενθαρρύνει, όμως, παρότι δε σταματούσαν να το κουβενιάζουν, εκείνη σπάνια κυνηγούσε τις ευκαιρίες που της παρουσιάζονταν κι όποτε το έκανε, οι πιθανοί εργοδότες της έψαχναν πάντα για κάποιον νεότερο ή πιο πεπειραμένο. Από φόβο πως διαρκώς θα την απέρριπταν, τα παράτησε κι εκείνη.

Ωστόσο, τον Μάη του 2008, όποιο εμπόδιο ορθωνόταν μπροστά της στην αναζήτηση δουλειάς όλα αυτά τα χρόνια απροσδόκητα κατέρρευσε. Λιγότερο από δύο βδομάδες πριν τα τεσσαρακοστά της γενέθλια, βρέθηκε να δουλεύει για ένα λογοτεχνικό πρακτορείο στη Βοστώνη. Ο άντρας της της βρήκε τη δουλειά μέσω κάποιου από τους πελάτες του – ή ίσως μέσω κάποιας από τις ερωμένες του.

«Α, δεν είναι τίποτα σπουδαίο» έσπευσε να εξηγήσει τώρα η Έλλα. «Απλώς διαβάζω περιστασιακά για έναν ατζέντη βιβλίων».

Όμως ο Ντέιβιντ έδειχνε αποφασισμένος να μην την αφήσει να υποτιμά την καινούρια της δουλειά. «Έλα, πες τους πως είναι πολύ γνωστό πρακτορείο» την παρακινούσε να λέει, σκουπώντας την, κι όταν εκείνη αρνιόταν να συμμορφωθεί, εκείνος υπερασπιζόταν την άποψή του με θέρμη. «Είναι προνομιακή θέση, Έστερ. Πού να δεις τους άλλους συνεργάτες! Αγόρια και κορίτσια άρτι αποφοιτήσαντα από τα καλύτερα κολέγια. Η Έλλα είναι η μόνη που επιστρέφει στην αγορά εργασίας, έχοντας κάνει τόσα χρόνια τη νοικοκυρά. Άντε, άσε τις μετριοφροσύνες».

Η Έλλα αναρωτιόταν αν κατά βάθος ο άντρας της ένιωθε ένοχος που την είχε απομακρύνει από μια καριέρα, ή αλλιώς που την απατούσε — αυτές ήταν οι μοναδικές δύο εξηγήσεις που μπορούσε να σκεφτεί για τον υπέρμετρο ενθουσιασμό του.

Χωρίς να πάψει να χαμογελάει, ο Ντέιβιντ είπε συμπερασματικά: «Αυτό εγώ το λέω κότσια. Είμαστε όλοι περήφανοι για εκείνη».

«Είναι αξιέπαινη. Πάντα ήταν» είπε η θεία Έστερ με τόση συγκίνηση στη φωνή της, σαν να είχε ήδη σηκωθεί από το τραπέζι η Έλλα και να είχε απομακρυνθεί για τα καλά.

Όλοι την κοίταξαν με αγάπη. Ακόμα και ο Έιβι δεν έκανε καμιά κυνική παρατήρηση και η Όρλι για πρώτη φορά φάνηκε να νοιάζεται και για κάτι πέρα από την εξωτερική της εμφάνιση. Η Έλλα πίεσε τον εαυτό της να χαρεί αυτή τη στιγμή τρυφερότητας, όμως ένιωθε μια ακατανίκητη εξάντληση που δεν την είχε ξαναιώσει ως τότε. Μέσα της προσευχόταν κάποιος ν' άλλαζε θέμα συζήτησης.

Η Ζανέτ, η μεγαλύτερη κόρη της, πρέπει ν' άκουσε τις προσευχές της, γιατί ξαφνικά μπήκε στη μέση: «Έχω κι εγώ καλά νέα».

Όλα τα κεφάλια στράφηκαν προς το μέρος της και τα πρόσωπα έλαμψαν με προσδοκία.

«Με τον Σκοτ αποφασίσαμε να παντρευτούμε» ανήγγειλε η Ζανέτ. «Καλά, ξέρω τι θα πείτε όλοι σας! Πως δεν έχουμε ακόμα τελειώσει το κολέγιο και τα σχετικά, αλλά πρέπει να το καταλάβετε, νιώθουμε και οι δύο έτοιμοι για το επόμενο μεγάλο βήμα».

Μια αμήχανη σιωπή έπεσε στο τραπέζι της κουζίνας, καθώς η ζεστασιά που τους τύλιγε μέχρι πριν από ένα λεπτό εξατμίστηκε. Η Όρλι και ο Έιβι αντάλλαξαν ανέκφραστες ματιές και η θεία Έστερ πάγωσε με το χέρι γύρω από ένα ποτήρι με μηλοχυμό. Ο Ντέιβιντ έβαλε παράμερα το πιρούνι του, σαν να μην είχε πια όρεξη, κι έκανε νόημα στη Ζανέτ μισοκλείνοντας τα ανοιχτοκάστανα μάτια του, που είχαν στις άκρες τους ρυτίδες από χαμόγελα. Ωστόσο τώρα κάθε άλλο παρά χαμογελούσε. Το στόμα του ήταν σφιγμένο, σαν να είχε μόλις καταπιεί μια γουλιά ξίδι.

«Σπουδαία! Εγώ περίμενα πως θα συμεριζόσασταν την ευτυχία μου, κι αντί γι' αυτό εσείς υποδέχεστε τα νέα μου τόσο ψυχρά» κλαψούρισε η Ζανέτ.

«Μόλις είπες πως πρόκειται να παντρευτείς» παρατήρησε ο Ντέιβιντ, λες και η Ζανέτ δεν ήξερε τι είχε πει κι έπρεπε να την ενημερώσει.

«Μπαμπά, ξέρω πως φαίνεται λίγο πρόωρο, όμως ο Σκοτ μου έκανε πρόταση τις προάλλες κι εγώ ήδη του είπα το ναι».

«Μα γιατί;» τη ρώτησε η Έλλα.

Από τον τρόπο που την κοίταζε η Ζανέτ, η Έλλα υπέθεσε πως δεν ήταν το είδος της ερώτησης που περίμενε η κόρη της. Πιο πολύ περίμενε ένα «Πότε;» ή ένα «Πώς κι έτσι;». Και στις δύο περιπτώσεις σήμαινε πως μπορούσε ν' αρχίσει να ψάχνει για νυφικό. Η ερώτηση «Μα γιατί;» έθετε ένα εντελώς διαφορετικό ζήτημα και την είχε κυριολεκτικά αιφνιδιάσει.

«Γιατί τον αγαπάω, υποθέτω». Ο τόνος της Ζανέτ ήταν ανεπαίσθητα συγκαταβατικός.

«Γλυκιά μου, αυτό που εννοούσα ήταν, γιατί τόσο βιασύνη;» επέμεινε η Έλλα. «Μήπως είσαι έγκυος;»

Η θεία Έστερ αναδούθηκε στην καρέκλα της, το πρόσωπό της σκλήρυνε, η αγωνία της ήταν ολοφάνερη. Πήρε ένα αντιόξινο χαπάκι από την τσέπη της κι άρχισε να το μασουλίζει.

«Θα γίνω θεός;» είπε ο Έιβι χαχανίζοντας.

Η Έλλα έπιασε το χέρι της Ζανέτ και το έσφιξε ελαφρά. «Πες μας την αλήθεια, δεν υπάρχει πρόβλημα. Το ξέρεις αυτό, έτσι δεν είναι; Στε-

κόμαστε και θα στεκόμαστε πάντα στο πλευρό σου ό,τι κι αν συμβεί».

«Μαμά, σταμάτα, να χαρείς!» την έκοψε η Ζανέτ τραβώντας το χέρι της. «Αυτό δεν έχει να κάνει με εγκυμοσύνες. Με φέρνεις σε δύσκολη θέση».

«Να βοηθήσω ήθελα μόνο» απάντησε η Έλλα ήρεμα, διαπιστώνοντας ότι τελευταία της ήταν όλο και πιο δύσκολο να δείχνει ήρεμη.

«Με το να με προσβάλλεις, εννοείς. Προφανώς ο μόνος τρόπος που μπορείς να φανταστείς τον Σκοτ κι εμένα να παντρευόμαστε, είναι να γκαστρωθώ εγώ! Δε σου πέρασε ποτέ από το μυαλό ότι μπορεί, λέω μπορεί, να θέλω να παντρευτώ αυτό τον τύπο επειδή τον αγαπάω; Οχτώ μήνες τα *χουμς*».

Αυτό προκάλεσε ένα σαρκαστικό σχόλιο της Έλλα. «Α, ναι, λες και μπορείς να καταλάβεις το χαρακτήρα ενός ανθρώπου μέσα σε οχτώ μήνες! Ο πατέρας σου κι εγώ είμαστε παντρεμένοι κοντά είκοσι χρόνια, κι ακόμα κι *εμείς* δεν μπορούμε να ισχυριστούμε πως ξέρουμε τα πάντα ο ένας για τον άλλον. Οχτώ μήνες δεν είναι τίποτα για μια σχέση!»

«Ο Θεός χρειάστηκε μόλις έξι μέρες για να δημιουργήσει όλο το σύμπαν» είπε ο Έιβι, χαμογελώντας πλατιά, όμως τα παγερά βλέμματα όλων στο τραπέζι τον ανάγκασαν να σωπάσει.

Ο Ντέιβιντ, διαισθανόμενος την κλιμακούμενη ένταση, με τα μάτια καρφωμένα στη μεγαλύτερη κόρη του και συνοφρυωμένος από τις σκέψεις, μπήκε στη μέση: «Γλυκιά μου, αυτό που προσπαθεί να πει η μαμά σου είναι πως άλλο πράγμα είναι να βγαίνεις με κάποιον και εντελώς άλλο να τον παντρεύεσαι».

«Μα, μπαμπά, εσύ νόμιζες πως θα φλερτάραμε αιωνίως;» ρώτησε η Ζανέτ.

Παίρνοντας βαθιά εισπνοή, η Έλλα είπε: «Για να το θέσω εντελώς ωμά, περιμέναμε πως θα έβρισκες κάποιον καλύτερο. Είσαι πάρα πολύ μικρή για να μπλεχτείς σε οποιαδήποτε σοβαρή σχέση».

«Ξέρεις τι νομίζω εγώ, μαμά;» είπε η Ζανέτ με φωνή τόσο ανέκφραστη, που ακούστηκε σχεδόν αγνώριστη. «Νομίζω ότι προβάλλεις τους δικούς σου φόβους πάνω μου. Όμως μόνο και μόνο επειδή εσύ παντρεύτηκες

τόσο νέα κι όταν ήσουν στην ηλικία μου είχες ήδη ένα μωρό, δε σημαίνει ότι θα κάνω κι εγώ το ίδιο λάθος».

Η Έλλα έγινε κατακόκκινη, σαν να έφαγε χαστούκι καταπρόσωπο. Βαθιά μέσα της θυμήθηκε τη δύσκολη εγκυμοσύνη που είχε καταλήξει στην πρόωρη γέννηση της Ζανέτ. Σαν μωρό κι έπειτα σαν παιδάκι, η κόρη της την είχε στραγγίξει από όλη της την ενέργεια, κι αυτός ήταν και ο λόγος που περίμενε έξι χρόνια προτού ξαναμείνει έγκυος.

«Αγαπούλα μου, χαρήκαμε για σένα όταν άρχισες να βγαίνεις με τον Σκοτ» είπε με επιφύλαξη ο Ντέιβιντ, δοκιμάζοντας μια διαφορετική στρατηγική. «Είναι καλό παιδί. Ποιος ξέρει όμως τι θα σκέφτεσαι μετά την αποφοίτηση; Μπορεί τα πράγματα να είναι πολύ διαφορετικά τότε».

Η Ζανέτ κούνησε ανεπαίσθητα το κεφάλι με προσποιητή συγκατάβαση. Κι έπειτα είπε: «Επειδή ο Σκοτ δεν είναι Εβραίος, μήπως;»

Ο Ντέιβιντ γούρλωσε τα μάτια απορημένος. Πάντα καυχιόταν πως ήταν ένας ανοιχτόμυαλος και καλλιεργημένος πατέρας, που απέφευγε κάθε είδους αρνητικά σχόλια μέσα στο σπίτι σχετικά με φυλές, θρησκευόμενα ή φύλα.

Ωστόσο η Ζανέτ έδειχνε ανυποχώρητη. Γυρίζοντας στη μητέρα της, ρώτησε: «Μπορείς να με κοιτάξεις στα μάτια και να μου πεις πως θα εξακολουθούσες να έχεις τις ίδιες αντιρρήσεις, αν ο Σκοτ ήταν ένας νεαρός Εβραίος ονόματι Ααρών;»

Η φωνή της Ζανέτ έτσουζε από πικρία και σαρκασμό, και η Έλλα φοβήθηκε πως στην καρδιά της κόρης της αυτά τα συναισθήματα θα θέριευαν ολοένα.

«Αγαπούλα μου, θα είμαι απόλυτα ειλικρινής μαζί σου, παρότι μπορεί να μη σου αρέσει. Ξέρω πόσο υπέροχο είναι να είσαι νέα κι ερωτευμένη. Πίστεψέ με, το ξέρω. Όμως το να παντρευτείς κάποιον από διαφορετικό κοινωνικό περιβάλλον είναι μεγάλο ρίσκο. Και σαν γονείς σου, θέλουμε να είμαστε σίγουροι πως κάνεις το σωστό».

«Και πού ξέρετε πως το δικό σας σωστό είναι και δικό μου σωστό;» Η ερώτηση σάσισε λίγο την Έλλα, η οποία αναστέναξε κι έτριψε το μέτωπό της, σαν να ήταν στα πρόθυρα ημικρανίας.

«Τον αγαπάω, μαμά. Δε σημαίνει τίποτα για σένα αυτό; Τη θυμάσαι αυτή τη λέξη από κάπου; Κοντά του η καρδιά μου χτυπάει πιο γρήγορα. Δεν μπορώ να ζήσω χωρίς αυτόν».

Άθελά της η Έλλα γέλασε πνιχτά. Δεν είχε πρόθεση να χλευάσει τα αισθήματα της κόρης της, κάθε άλλο, όμως πιθανότατα έτσι ακριβώς ακούστηκε το γέλιο που προσπάθησε να κρύψει. Για λόγους άγνωστους σ' εκείνη, ένιωθε εξαιρετικά νευρική. Κι άλλοτε είχε καβγάδες με τη Ζανέτ, εκατοντάδες καβγάδες, σήμερα όμως είχε την αίσθηση ότι μάλωνε με κάτι άλλο, κάτι πιο μεγάλο.

«Μαμά, εσύ δεν ερωτεύτηκες ποτέ;» της αντιγύρισε η Ζανέτ, με μια υποψία περιφρόνησης στο ύφος της.

«Αχ, άσε με ήσυχη επιτέλους! Πάψε να ονειροβατείς και προσγειώσου, εντάξει; Είσαι τόσο...» η Έλλα έστρεψε απότομα τα μάτια της προς το παράθυρο, γυρεύοντας μια μελοδραματική λέξη, για να καταλήξει τελικά στο «... ρομαντική!».

«Και τι πειράζει που είμαι ρομαντική;» ρώτησε η Ζανέτ κι ακούστηκε θιγμένη.

Πράγματι, τι πείραζε αν ήταν ρομαντική; αναρωτήθηκε η Έλλα. Από πότε την ενοχλούσε τόσο πολύ ο ρομαντισμός; Ανήμπορη ν' απαντήσει στα ερωτήματα που είχαν γαντζωθεί στην άκρη του μυαλού της και το τραβολογούσαν, συνέχισε το ίδιο τροπάρι. «Έλα, γλυκιά μου. Σε ποιον αιώνα ζεις; Βάλ' το καλά στο μυαλό σου, οι γυναίκες δεν παντρεύονται τους άντρες που ερωτεύονται. Όταν φτάσει ο κόμπος στο χένι, διαλέγουν τον άντρα που θα γίνει καλός πατέρας και αξιόπιστος σύζυγος. Η αγάπη είναι μόνο ένα γλυκό συναίσθημα προορισμένο να έρθει και να χαθεί στα γρήγορα».

Όταν τελείωσε τα λόγια της, η Έλλα στράφηκε στον άντρα της. Ο Ντέιβιντ σταύρωσε τα χέρια του μπροστά, σε αργή κίνηση, σαν να βρισκόταν μέσα στο νερό, και την κοίταζε σαν να την έβλεπε για πρώτη φορά στη ζωή του.

«Ξέρω γιατί το κάνεις αυτό» είπε η Ζανέτ. «Ζηλεύεις την ευτυχία μου

και τα νιάτα μου. Θέλεις να με κάνεις μια δυστυχισμένη νοικοκυρά. Θέλεις να με κάνεις σαν εσένα, μαμά».

Η Έλλα ένιωσε ένα παράξενο αίσθημα απογοήτευσης χαμηλά στο στομάχι, λες κι είχε ένα γιγάντιο βράχο μέσα εκεί. Ήταν μια δυστυχισμένη νοικοκυρά; Μια αποτυχημένη μαμά παγιδευμένη σ' ένα γάμο που έφθινε; Έτσι την έβλεπαν τα παιδιά της; Και ο άντρας της; Οι φίλοι τους, οι γείτονές τους, το ίδιο κι αυτοί; Ξάφνου είχε την αίσθηση ότι όλοι γύρω της τη λυπόνταν κρυφά και η υποψία ήταν τόσο οδυνηρή που της έκοβε την ανάσα.

«Οφείλεις να ζητήσεις συγγνώμη από τη μαμά σου» είπε ο Ντέιβιντ γυρίζοντας στη Ζανέτ με ύφος σκυθρωπό.

«Δεν πειράζει. Δεν περιμένω συγγνώμη» είπε αποκαρδιωμένη η Έλλα.

Η Ζανέτ έριξε ένα κοροϊδευτικό βλέμμα στη μητέρα της. Κι έτσι, απότομα, έσπρωξε πίσω την καρέκλα της, πέταξε την πετσέτα της και βγήκε από την κουζίνα. Μετά από ένα λεπτό την ακολούθησαν η Όρλι και ο Έιβι, είτε σε μια ασυνήθιστη εκδήλωση αλληλεγγύης προς τη μεγαλύτερη αδελφή τους είτε επειδή είχαν βαρεθεί όλη αυτή την κουβέντα των μεγάλων. Η θεία Έστερ έφυγε τελευταία, μουρμουρίζοντας κάποια ατυχή δικαιολογία και μασουλίζοντας μετά μανίας το τελευταίο αντιόξινο χαπάκι της.

Ο Ντέιβιντ και η Έλλα έμειναν στο τραπέζι, ενώ μια έντονη αμηχανία πλανιόταν στην ατμόσφαιρα ανάμεσά τους. Η Έλλα υπέφερε που έπρεπε ν' αντιμετωπίσει αυτό το κενό, το οποίο, όπως ήξεραν και οι δύο, δεν είχε καμιά σχέση ούτε με τη Ζανέτ ούτε με κανένα από τα παιδιά τους.

Ο Ντέιβιντ έπιασε το πιρούνι που είχε βάλει στην άκρη και το περιεργάστηκε για κάμποσο. «Πρέπει λοιπόν να συμπεράνω πως δεν παντρεύτηκες τον άντρα που ερωτεύτηκες;»

«Αχ, να χαρείς, δεν εννοούσα αυτό».

«Και τι εννοούσες, δηλαδή;» είπε ο Ντέιβιντ, εξακολουθώντας να μιλάει στο πιρούνι. «Εγώ νόμιζα πως ήσουν ερωτευμένη μαζί μου όταν παντρευτήκαμε».

«Ήμουν ερωτευμένη μαζί σου» είπε η Έλλα, αλλά δεν μπόρεσε να μην προσθέσει «εκείνη την εποχή».

«Και δηλαδή, πότε έπαψες να μ' αγαπάς;» ρώτησε ο Ντέιβιντ, ανέκφραστος.

Η Έλλα κοίταξε τον άντρα της εμβρόντητη, σαν κάποιος που δεν έχει δει ποτέ το είδωλό του και ξαφνικά βάζει έναν καθρέφτη μπροστά στο πρόσωπό του. Είχε πάψει να τον αγαπάει; Αυτή ήταν μια ερώτηση που δεν είχε θέσει ποτέ στον εαυτό της. Ήθελε ν' απαντήσει, αλλά της έλειπαν όχι τόσο η θέληση όσο οι λέξεις. Βαθιά μέσα της ήξερε πως αυτό έπρεπε να απασχολεί τους δυο τους, κι όχι τα παιδιά τους. αυτοί όμως, αντίθετα, έκαναν αυτό που και οι δύο έκαναν καλύτερα: αφήναν τις μέρες να περνούν, τη ρουτίνα να παίρνει το πάνω χέρι και το χρόνο να κυλάει στην αναπόφευκτα νωθρή πορεία του.

Άρχισε να κλαίει, ανήμπορη να συγκρατήσει αυτή τη θλίψη που συνεχίζοταν και που, χωρίς να το αντιληφθεί, είχε γίνει κομμάτι της ύπαρξής της. Ο Ντέιβιντ απέστρεψε το παραγμένο πρόσωπό του. Ήξεραν και οι δύο πως απεχθανόταν να τη βλέπει να κλαίει όσο και η ίδια απεχθανόταν να κλαίει μπροστά του. Ευτυχώς, εκείνη τη στιγμή ακούστηκε, σωτήριο, το κουδούνισμα του τηλεφώνου.

Το σήκωσε ο Ντέιβιντ. «Εμπρός... ναι, εδώ είναι. Περιμένετε, παρακαλώ».

Η Έλλα ανέκτησε την αυτοκυριαρχία της και μίλησε, βάζοντας τα δυνατά της να φανεί κεφάτη. «Εμπρός, σας ακούω».

«Γεια, εδώ Μισέλ. Συγγνώμη που σ' ενοχλώ μες στο Σαββατοκύριακο» τιτίβισε η φωνή μιας νεαρής γυναίκας. «Αλλά, να, χτες ο Στιβ μου είπε να επικοινωνήσω μαζί σου και το ξέχασα εντελώς. Βρήκες ευκαιρία να πιάσεις καθόλου το χειρόγραφο;»

«Οχι». Η Έλλα αναστέναξε, καθώς θυμήθηκε τη δουλειά που την περίμενε.

Η πρώτη της αποστολή από το πρακτορείο ήταν να διαβάσει ένα μυθιστόρημα κάποιου άγνωστου Ευρωπαίου συγγραφέα. Και μετά υποτίθεται πως θα έγραφε μια εκτενή αναφορά πάνω σ' αυτό.

«Πες του να μην ανησυχεί. Ήδη άρχισα το διάβασμα» είπε ψέματα η

Έλλα. Φιλόδοξη και ξεροκέφαλη, η Μισέλ ανήκε στο είδος του ανθρώπου που δε θα ήθελε με τίποτα να απογοητεύσει από την πρώτη κιόλας δουλειά που αναλάμβανε.

«Αχ, ωραία! Πώς είναι;»

Η Έλλα έκανε μια παύση, μη ξέροντας πώς ν' απαντήσει. Δεν είχε ιδέα για το χειρόγραφο, παρά μόνο πως ήταν ένα ιστορικό μυθιστόρημα εστιασμένο στη ζωή του φημισμένου μουσικιστή ποιητή Ρουμί, τον οποίο είχε μάθει ότι αποκαλούσαν «Σαίξπηρ του ισλαμικού κόσμου».

«Α, είναι πολύ... *μουσικιστικό*». Η Έλλα γέλασε πνιχτά, ευελπιστώντας να το κουκουλώσει μ' ένα αστείο.

Όμως η Μισέλ δεν αστειευόταν με τη δουλειά. «Σωστά» είπε ξερά. «Άκου, νομίζω πως πρέπει να το προχωρήσεις. Μπορεί να σου πάρει πιο πολύ χρόνο απ' όσο φαντάζεσαι να γράψεις ένα άρθρο για ένα τέτοιο μυθιστόρημα...»

Συγκεκριμένες φωνές ακούγονταν στο βάθος, ενώ η φωνή της Μισέλ έσβηνε. Η Έλλα τη φαντάστηκε να παιδεύεται με διάφορες δουλειές ταυτόχρονα –να τσεκάρει τα ιμέιλ της, να διαβάξει μια κριτική για κάποιον από τους συγγραφείς της, να τρώει μια δαγκωνιά από ένα σάντουιτς με τόνο και να βάφει τα νύχια της– κι όλα αυτά ενώ μιλούσε στο τηλέφωνο.

«Εκεί είσαι ακόμα;» ρώτησε η Μισέλ μετά από ένα λεπτό.

«Ναι, εδώ είμαι».

«Ωραία. Άκου, γίνεται της τρελής εδώ πέρα. Πρέπει να φύγω. Απλώς εσύ μην ξεχνάς ότι η προθεσμία λήγει σε τρεις βδομάδες».

«Το ξέρω» είπε απότομα η Έλλα, προσπαθώντας ν' ακουστεί πιο αποφασιστική. «Θα προλάβω την προθεσμία».

Η αλήθεια ήταν πως η Έλλα δεν ήταν καν σίγουρη ότι ήθελε να αξιολογήσει το χειρόγραφο. Στην αρχή ήταν γεμάτη ενθουσιασμό και αυτοπεποίθηση. Της είχε φανεί συναρπαστικό το ότι θα ήταν η πρώτη που θα διάβαζε ένα αδημοσίευτο μυθιστόρημα ενός άγνωστου συγγραφέα και θα έπαιζε έστω και ένα μικρό ρόλο στη μοίρα του. Τώρα όμως δεν ήταν σίγουρη ότι μπορούσε να επικεντρωθεί σ' ένα θέμα τόσο άσχετο με τη

ζωή της όσο ο σουφισμός, και σε μια εποχή τόσο μακρινή όσο ο δέκατος τρίτος αιώνας.

Η Μισέλ πρέπει να αντιλήφθηκε το δισταγμό της. «Υπάρχει πρόβλημα;» ρώτησε. Καθώς δεν πήρε απάντηση, έγινε πιο πιεστική. «Άκου, εμένα μπορείς να με εμπιστευτείς».

Μετά από μια σύντομη παύση, η Έλλα αποφάσισε να της πει την αλήθεια.

«Απλώς δεν είμαι σίγουρη ότι βρίσκομαι στην κατάλληλη ψυχική διάθεση για να συγκεντρωθώ σ' ένα ιστορικό μυθιστόρημα. Θέλω να πω, με ενδιαφέρει ο Ρουμί κι όλα τα σχετικά, αλλά και πάλι, το ζήτημα μου είναι ξένο. Ίσως να μου έδινες ένα άλλο μυθιστόρημα – ξέρεις, κάτι που θα μου ήταν πιο οικείο».

«Εντελώς λάθος προσέγγιση» είπε η Μισέλ. «Νομίζεις πως μπορείς να δουλέψεις καλύτερα με βιβλία για τα οποία έχεις κάποια ιδέα; Κάθε άλλο! Μόνο και μόνο επειδή ζεις σ' αυτή την πολιτεία, δεν περιμένεις βέβαια ότι θα επιμελείσαι μυθιστορήματα που ξετυλίγονται αποκλειστικά στη Μασαχουσέτη, σωστά;»

«Δεν εννοούσα αυτό...» είπε η Έλλα κι αμέσως συνειδητοποίησε ότι την ίδια φράση την είχε ξεστομίσει πάρα πολλές φορές εκείνο το απόγευμα. Έριξε μια ματιά στον άντρα της για να δει αν κι εκείνος το είχε προσέξει αυτό, όμως η έκφραση του Ντέιβιντ ήταν δύσκολο να αποκρυπτογραφηθεί.

«Τον περισσότερο καιρό πρέπει να διαβάζουμε βιβλία που δεν έχουν καμία σχέση με τη ζωή μας. Αυτό είναι μέρος της δουλειάς μας. Μόλις αυτή τη βδομάδα τέλειωσα την επιμέλεια ενός βιβλίου μιας Ιρανής που κάποτε διεύθυνε ένα πορνείο στην Τεχεράνη και αναγκάστηκε να το σκάσει από τη χώρα. Τι έπρεπε να της πω, να στείλει το χειρόγραφο σε ιρανικό πρακτορείο;»

«Όχι, φυσικά και όχι» ψέλλισε η Έλλα, νιώθοντας ανόητη κι ασήμαντη.

«Ένα από τα δυνατά σημεία της καλής λογοτεχνίας δεν είναι και το ότι συνδέει λαούς από απομακρυσμένες χώρες και πολιτισμούς;»

«Φυσικά και είναι. Άκου, ξέχνα αυτό που είπα. Θα έχεις την αναφορά στο γραφείο σου πριν τη λήξη της προθεσμίας» είπε τελικά η Έλλα, μισώντας τη Μισέλ που της φερόταν σαν να ήταν το πλέον ανόητο πλάσμα στον κόσμο και μισώντας τον εαυτό της που επέτρεπε να συμβαίνει αυτό.

«Θαυμάσια, έτσι σε θέλω» κατέληξε η Μισέλ με την τραγουδιστή φωνή της. «Μη με παρεξηγείς, αλλά πιστεύω ότι θα πρέπει να έχεις στο νου σου πως υπάρχουν δεκάδες άνθρωποι εκεί έξω που θα χαίρονταν πολύ αν είχαν τη δική σου δουλειά. Και οι περισσότεροι απ' αυτούς έχουν τα μισά σου χρόνια. Αυτό είναι ένα καλό κίνητρο για να μη χαλαρώνεις».

Όταν η Έλλα έκλεισε το τηλέφωνο, είδε τον Ντέιβιντ να την κοιτάζει με ύφος σοβαρό και συγκρατημένο. Έδειχνε να περιμένει πως θα ξανάπιαναν την κουβέντα από το σημείο που την είχαν αφήσει. Εκείνη όμως δεν έκανε κέφι να κλωθογουρίζει άλλο γύρω από το μέλλον της κόρης της, αν βέβαια αυτό ήταν κατά κύριο λόγο το θέμα που τους απασχολούσε.

Αργότερα, την ίδια μέρα, ήταν μόνη στη βεράντα, καθισμένη στην αγαπημένη της κουניστή πολυθρόνα, κι αγνάντευε το πορτοκαλοκόκκινο δειλινό του Νορθάμπτον. Ο ουρανός φαινόταν τόσο κοντινός και τόσο καθαρός, που μπορούσες σχεδόν να τον αγγίξεις. Το μυαλό της είχε γαληνέψει, σαν να κουράστηκε πια απ' όλον το σαματά που μαινόταν μέσα της. Τη μηνιαία πληρωμή των λογαριασμών από τις πιστωτικές κάρτες, τις κακές διατροφικές συνήθειες της Όρλι, τους κακούς βαθμούς του Έιβι, τη θεία Έστερ και τα θλιβερά κεκάκια της, τη φθίνουσα υγεία του σκύλου της του Σπίριτ, τα σχέδια της Ζανέτ για γάμο, τα κρυφά τσιλημπουρδίσματα του συζύγου της, την απουσία αγάπης στη ζωή της... Ένα προς ένα τα κλείδωσε όλα σε μικρά κουτάκια του μυαλού.

Σ' εκείνη την ψυχική κατάσταση, η Έλλα έβγαλε το χειρόγραφο από το περιτύλιγμά του και το έπαιξε στο χέρι της σαν να το ζύγιαζε. Ο τίτλος του μυθιστορήματος ήταν γραμμένος στο εξώφυλλο με λουλακί μελάνι: *Γλυκιά βλασφημία*.

Η Έλλα είχε μάθει ότι κανείς δεν ήξερε και πολλά για το συγγραφέα – κάποιον Α. Τζ. Τζαχάρα, ο οποίος ζούσε στην Ολλανδία. Το χειρόγραφο του είχε σταλεί ταχυδρομικά από το Άμστερνταμ στο λογοτεχνικό πρακτορείο με μια καρτ ποστάλ μέσα στο φάκελο. Στο μπροστινό μέρος της καρτ ποστάλ ήταν ένα τοπίο με αγρούς φυτεμένους με τουλίπες σε εκτυφλωτικές ροζ, κίτρινες και άλικες αποχρώσεις και στο πίσω μέρος ένα σημείωμα γραμμένο με κομψό γραφικό χαρακτήρα:

Αγαπητέ κύριε/κυρία,

Σας χαιρετώ από το Άμστερνταμ. Η ιστορία που σας επισυνάπτω λαβαίνει χώρα στο Ικόνιο² της Μικράς Ασίας, τον δέκατο τρίτο αιώνα. Όμως πιστεύω ειλικρινά ότι διατρέχει κι άλλες χώρες, πολιτισμούς και αιώνες.

Ελπίζω να βρείτε το χρόνο να διαβάσετε τη ΓΛΥΚΙΑ ΒΛΑΣΦΗΜΙΑ, ένα ιστορικό, μυστικιστικό μυθιστόρημα για τον ξεχωριστό δεσμό ανάμεσα στον Ρουμί, τον μεγαλύτερο ποιητή και πιο αξιοσέβαστο πνευματικό ηγέτη στην ιστορία του Ισλάμ, και τον Σαμς αλ-Ντιν Ταμπρίζ³, έναν άγνωστο, αντισυμβατικό δερβίση, όλο σκάνδαλα και εκπλήξεις.

Είθε πάντα να σας συνοδεύει η αγάπη και πάντα να περιοριζόμαστε από αγάπη.

Α. Τζ. Τζαχάρα

Η Έλλα δαισιόβηθη ότι η καρτ ποστάλ είχε κινήσει την περιέργεια του ατζέντη. Όμως ο Στιβ δεν ήταν άνθρωπος που είχε χρόνο να διαβάξει τη δουλειά κάποιου ερασιτέχνη συγγραφέα. Οπότε είχε πασάρει το πακέτο στη βοηθό του, τη Μισέλ, η οποία το είχε πασάρει στη δική της καινούρια

2. Ικόνιο: στο βιβλίο χρησιμοποιείται η τουρκική γραφή της πόλης, Κονιά. (Σ.τ.Μ.)

3. Ταμπρίζ (Ταυρίδα): μία από τις πέντε μεγαλύτερες πόλεις του Ιράν, πρωτεύουσα της ανατολικής επαρχίας του Αζερμπαϊτζάν. (Σ.τ.Μ.)

βοηθό. Έτσι η *Γλυκιά βλασφημία* κατέληξε στα χέρια της Έλλα.

Δεν είχε ιδέα πως αυτό επρόκειτο να είναι όχι απλώς ένα βιβλίο, αλλά το βιβλίο που θα άλλαζε τη ζωή της. Όσο το διάβαζε, η ζωή της ξαναγραφόταν.

Η Έλλα γύρισε το πρώτο φύλλο και διάβασε το σημείωμα για το συγγραφέα.

Ο Α. Τζ. Τζαχάρα ζει στο Άμστερνταμ με τα βιβλία του, τις γάτες και τις χελώνες του, όταν δεν ταξιδεύει σ' όλο τον κόσμο. Η Γλυκιά βλασφημία είναι το πρώτο του βιβλίο και πιθανότατα το τελευταίο. Δεν έχει πρόθεση να γίνει μυθιστοριογράφος και αυτό το βιβλίο το έγραψε καθαρά από θαυμασμό και αγάπη για τον μεγάλο φιλόσοφο, μυστικιστή και ποιητή Ρουμί και τον λατρεμένο του ήλιο, τον Σαμς αλ-Ντιν Ταμπρίζ.

Τα μάτια της κινήθηκαν στην επόμενη αράδα της σελίδας. Κι εκεί η Έλλα διάβασε κάτι που της φάνηκε παράξενα οικείο:

Γιατί παρά τα όσα λένε κάποιοι, η αγάπη δεν είναι μονάχα ένα γλυκό συναίσθημα προορισμένο να έρθει και γρήγορα να χαθεί.

Έμεινε με το στόμα ανοιχτό συνειδητοποιώντας πως αυτό ήταν ακριβώς το αντίθετο από αυτό που είχε πει στην κόρη της νωρίτερα στην κουζίνα. Στάθηκε ακίνητη για μια στιγμή, ανατριχιάζοντας στη σκέψη ότι κάποια μυστηριώδης δύναμη στο σύμπαν, με άλλα λόγια αυτός ο συγγραφέας, όποιος κι αν ήταν, την κατασκόπευε. Ίσως να είχε γράψει αυτό το βιβλίο ξέροντας από πριν τι είδους άτομο έμελλε να το διαβάσει πρώτο. Αυτός ο συγγραφέας είχε εκείνη στο νου του σαν αναγνώστριά του. Για κάποιον άγνωστο σ' εκείνη λόγο, η Έλλα βρήκε την ιδέα ανησυχητική όσο και συναρπαστική.

Από πολλές απόψεις ο εικοστός πρώτος αιώνας δε διαφέρει και τόσο πολύ από τον δέκατο τρίτο αιώνα. Και οι δύο θα καταγραφούν στην ιστορία σαν εποχές θρησκευτικών συγκρούσεων χωρίς προηγούμενο, πολιτιστικών παρεξηγήσεων και γενικού αισθήματος ανασφάλειας και φόβου για το Άλλο. Σε τέτοιες εποχές, η ανάγκη γι' αγάπη είναι πιο σημαντική από ποτέ.

Ένας ξαφνικός άνεμος φύσηξε προς το μέρος της, δροσερός και δυνατός, σκορπίζοντας τα φύλλα στη βεράντα. Το όμορφο ηλιοβασίλεμα έσβηγε στον ορίζοντα δυτικά και στην ατμόσφαιρα πλανιόταν μια αχλή θολή, χωρίς χαρά.

Γιατί η αγάπη είναι η πεμπουσία και ο σκοπός της ζωής. Όπως μας υπενθυμίζει ο Ρουμί, πάντα ευστοχεί και τους πετυχαίνει όλους, ακόμα κι εκείνους που αποφεύγουν την αγάπη – ακόμα κι εκείνους που χρησιμοποιούν τη λέξη ρομαντικός αποδοκιμαστικά.

Η Έλλα τaráχτηκε τόσο όσο αν είχε διαβάσει εκεί ακριβώς: «*Η αγάπη τους πετυχαίνει όλους, ακόμα και μια μεσόκοπη νοικοκυρά από το Νορθάμπτον, ονόματι Έλλα Ρουμπινστάιν*».

Βαθιά μέσα της, το ένστικτό της της έλεγε ν' αφήσει το χειρόγραφο στην άκρη, να μπει μέσα στο σπίτι, να κάνει ένα τηλεφώνημα στη Μισέλ και να της πει πως δεν υπήρχε περίπτωση να γράψει άρθρο γι' αυτό το μυθιστόρημα. Όμως, αντί γι' αυτό, πήρε μια βαθιά ανάσα, γύρισε σελίδα κι άρχισε να διαβάξει.